

BOTANISCHES INSTITUT
der k. k. Universität.

J. No 6528

B

C 42 / 17

Regia

Universitatis Medicinae

quam

Illustrissimo ac Magnifico Domino Praesidi et Directori, item Clarissimis D. D. Professoribus, totique Inclytae Facultati Medicae Vindobonensi.

Novo anno

Muneris instar

Animo devotissimo

obtulit.

L. Basilius Papp,

Transilvanus Mezö-Keménytelkiensis, in Antiquissima, ac celeberrima Universitate Vindobonensi Physiologiae et Chemiae Ordinarius Auditor.

Illustrissimo Comiti Joanni Nemes de Hidvég Caesareo Ephebo et in Caesarea Regia Nobilium Academia Theresiana Jurium in alterum Annum Auditori, Dilectissimo Musarum Amico in perennis observantiae tesseram dedicata.

V i e n n a e.

Anno aerae christianae.

M D C C C X I I I.

BO
B

P 42
17

Elegia

laudibus Medicinae

quam

Illustrissimo ac Magnifico Domino Praesidi et Directori, item Clarissimis D. D. Professoribus, totique Inclytae Facultati Medicae Vindobonensi.

Novo anno

Muneris instar

Animo devotissimo

obtulit.

L. Basilius Papp,

Transilvanus Mezö-Keménytelkiensis, in Antiquissima, ac celeberrima Universitate Vindobonensi Physiologiae et Chemiae Ordinarius Auditor.

Illustrissimo Comiti Joanni Nemes de Hidvég Caesareo Ephebo et in Caesarea Regia Nobilium Academia Theresiana Jurium in alterum Annum Auditori, Dilectissimo Musarum Amico in perennis observantiae tesseram dedicata.

V i e n n a e.

Anno aerae christianae.

M D C C C X I I I.

BOTANISCHES MUSEUM
der k. k. Universität.

J.N.º 6528

B C. 42/17

— — — dat medicina Salutem;

Quaeque juvans monstrat, quaeque sit herba nocens.

Ovidius.

Illustrissime Comes!

Difficile erat, Comes Illustrissime! nedicam difficillimum, in tanta Maecenatum copia unum eligere, cui rudem hunc ingenii foetum sacrum facerem, nec alia hoc mihi via sciendum erat, quam ut aleae rem commiterem. Jacta est alea, Teque Comes Illustrissime, quem in animo meo jam pridem candidaveram, sors elegit. Patere igitur Comes Illustrissime! ut hos versiculos gratum erga Praeceptores meos animum (qualem et Tu erga Tuos geris, et semper gessisti) undique spirantes, Tuo Nomini sacrificem, hisque meam erga Te observantiam, tester, Nec spero solum, verum etiam firmissime confido fore, ut humillimae, justissimae que petitioni meae facilis annuas, cum ex Illustri il-

la prosapia ducas originem, cujus Majores Litteras juxta ac Litteratos summo semper honore prosecuti sunt, quibus, cum opes, quas fortuna distribuit, sint caducae, et brevi tempore duraturae, immortales per hos erigentur columnae. Tu quoque, quamvis et nascendi felicitate, et opum facultate tantus sis, Majorum Tuorum vestigiis apprime insistens, quod certe facis, Major eris, Maximum autem efficiet Te excellens Tuum ingenium, quo Tuos inter Consculares semper eminuisti, Tua Humanitas, qua summos, imosque absque discrimine amplectaris. Vale igitur Comes Illustrissime *spes Patriae, Juvenum Decus, Familiae ornamentum*, et hoc levidense munusculum eo accipe animo: quo Tibi dedicat

Tuus

Humillimus servus
Author.

Illa dies rediit niveis ornata capillis,
Iane (a) Deus! quondam, quae tibi sacra fuit,
Quâ tibi, nec fallor, qua dulcia mella litabat
Roma potens, gemini dum caput orbis erat.
Nunc quoque nota dies, sed hebraeo sacra Puella,
Tartara, qui falsos misit ad ima Deos.
Hac Genitor Natis, hac charus Amicus Amicis,
Hac patiens Medico munera ferre solet.
Inclyta! quam veneror, magnorum, Turba, virorum
Quos alit in gremio Mater Hygaea (b) suo.
Ipse quibus proprias artes concessit Apollo, (c)

(a) Ianus Coelo et Hecate procreatus, annorum et mensium Deus, antiquissimus Italiae Rex, ab hoc Iano Ianuarius mensis nomen accepit, cuius Calendis festus ei dies habebatur, quo die ei praeter far, et vinum, mel quoque litabatur;

(b) Hygiæa: id est sanitas. Aesculapii filia, soror Iasus, medicinae scientia utraque non leviter imbuta.

(c) Apollo: Iovis et Latonae filius, Medicinae inventor et praeses, quod Nymphæ, quam nimis deperi-

Quid quid et herbarum crescit in orbe, dedit.
Quae Tibi pro meritis? quae munera digna feremus?

Qui colimus doctas, numina vestra, Deas.
Nil habet infelix Helicon (a) juga praeter, et umbras,

Sed juga quos? et quos labilis umbra iuvat?
Haec dare fors possem, fors et meliora dedissem,
Tiro forem castris, ni novus ipse, Tuis.

Namque Togam (b) Genitor, Genitrix mihi pallia
suasit (c)

Haerebamque duas inter et ipse vias.
Iussa sequor Patris, Matris pia suasa recuso,
Saepe piis Natis non licet esse piis.

Iura prius disco, titulorum captus amore,
(Hoc iter ad titulos tutius esse solet).

Vidit, et invidit aliis me vester Apollo,

Et mihi (nam nemini) talia verba dedit:
Quid facis? O! Iuvenis nostris aptissimus armis,
Siste gradu, et nostris fer tua sacra focis.

Quale decus nuper (sed nomina sponte tacebo)
Quidam Discipuli promeruere mei.

(Non patitur partas audire modestia laudes,
Sufficit has magnis, promeruisse viris.)

bat, gloriose jactat, — — — — Inventum medicina
meum est, opifexque per orbem Dicor, et herbarum
est subjecta potentia nobis. Ovid. Metam.

a) Helicon: Mons in Baeotia prope Phocidem non
procul a Parnasso juxta quem fons Caballinus a Pe-
gaso factus reperitur, Phoebos et Musis sacer.

b) Togam: hoc est statum civilem, et quidem stricte
politicum.

c) Pallia: Statum ecclesiasticum; utrumque qua signum
pro re significata ponitur.

Tale decus quondam dixit: Te, crede, manebit,
Te modo Discipulum profiteare meum,
Promissis capimur, promissis capta refertur
Tyndaris (a) his Theseo (b) Gnosia (c) capta
fuit.

Quaeque prius colui, miles nunc arma reliqui,
Vestraque desertor dulcia castra sequor.
Artis ego cultor dicar, qua quilibet unus:
Subditus, et Dominus, Croesus(d) et Irus(e) eget.
Ars mihi vestra placet, sed cui non illa placeret?

-
- a) **Tyndaris**: hoc est Helene Iovis ex Laeda Tyndari (a quo Tyndaris) Laconiae Regis filia. Haec propter eximiam pulchritudinem bis raptam fuit, Primum adhuc puella a Theseo, secundo jam Menelao nupta a Paride Trojano ejus hospite multis adulationibus et promissis, quibus hoc flexile genus facile capitur, decepta.
- b) **Theseus**: Aegaei Athenarum Regis filius, quem Pater ex pacto cum Cretensibus in insulam Cretam misit, ubi Minotaurus ingens monstrum in horto Labyrintho, in quo omnibus introitus, exitus patebat nemini, asservabatur, quem generose occidit, et filo ab Ariadne accepto ex tot Maeandris feliciter evasit hunc:
- c) **Gnosia**: id est Ariadne Minois Cretae Regis et Pasiphae filia eximiae formae virago, promissis et forma potentissimis armis decepta in Patriam redeuntem secuta fuit.
- d) **Croesus**. Alyatae filius ultimus Lydorum Rex ditissimus.
- e) **Irus**: Mendicus Ithacensis, qui dum cum aliis absentis Ulyssis domum exhausisset, eum Ulysses ab expeditione Trojana reversus ictu pugni occidit vix hodie suffecturus occidendis ponitur pro quolibet paupere, sicut Croesus pro quolibet divite.

Quam tot praeclari, tot coluere viri.
Quas vos, has coluit celebres, Helmontius (a) artes,
Qua vos, hac Celsus (b) magnus ab arte fuit.
Hippocrates (c) meruit divos hac divus honores,
Et post hunc alii promeruerunt viri.
Haec etiam vestrum (venerit cum senior aetas),
Haec gravidum meritis nomen ad astra feret.
Ars mihi vestra placet, sed cui non illa placeret?
Quam quondam Heroes, quam coluere Duces.
Et Patroclus (d) erat, et erat dux magnus Achil-
les (e)

-
- a) Ioh. Bap. Van. Helmont. unus ex viris sui aevi doctissimus, acris et contenciosi ingenii homo nullis ex professo scriptis dissertationibus clarus, Medicus praestans, multo praestantior Chemicus, quem Cl. Sprengel in historia Medicinae jure merito pro epoea statuit.
- b) Aur. Cornelius. Celsus. domo Romanus, vir doctissimus, qui Hippocraticam doctrinam sua lingua tradidit purissime, et de arte medica scripsit omnium cultissime, unde vulgo Medicorum Cicero audit.
- c) Hippocrates Caus Medicorum Princeps, facilis ingenii et variae doctrinae, ex illustri Aesculapii prosapia natus medicam Avorum doctrinam cum lacte, hausit, medendi opere, felicitate omnes motales superavit, in peste Attica, et Thessalica divinos honores obtinuit. Plin. Secun. L. 7. C. 27.
- d) Patroclus: Maenetii Locrensis et Stheneles filius qui occiso per ludum Aeane Amphidamantis filio in Thessaliam fugit, ubi a Peleo propter generis propinquitatem susceptus una cum Achille apud Chironem educatus est, a quo medicinam viriliter perdidit, ad bellum Trojanum profectus vulnus Euripidi funestissimum curavit.
- e) Achilles: pelei ex Thetide filius in expeditione

Iste tamen cultor huius uterque fuit.
Vulnera nec puduit propriis sanare medellis,
Vulnera, quae forti fortis ab hoste tulit.
Ipse sibi medicus (ast haec est cura fidelis)
Ipse sibi patiens unus et alter erat.
Ars mihi vestra placet, sed cui non illa placeret?
Quae! quae! culta Diis, culta Deabus erat.
Hanc pater, et Natus (a) inventor amabat Apollo,
Hanc coluit Iaso (b) nata puella Deo.
Tu quoque, qui summo nunc fulges summus
olympo
Phillirides (c) cultor maximus huius eras.
Scrutando varias, didicisti sedulus, herbas,
Quae plantae noceant, quaeque prodesse
queant.
Quis jam? quis proprias his praeferet artibus
artes.

Trojana Dux celeberrimus, et armis asperrimus, Medicinae scientiis a Chirone celebri eius temporis medico, quo praeceptore usus erat, jam puer haud mediocriter imbutus. Quae profecto scientia maximis personis maxime necessaria est, ne suam vitam, a qua multorum salus dependet, temeritati Medicastrosum improvidi commitant.

- a) Natus: id est Aesculapius Apollinis ex Coronide Nympha filius, qui Chironi medico educandus a patre traditus ab eo medicinam puer perdidit, eaque sic excelluit, ut quia aegris valetudinem, desperatis redderet salutem, ad vitam mortuos revocare sit aestimatus, adeoque cum medicinam adhuc rudem subtilius excoluisset, inter Deos receptus est.
- b) Iaso: filia Aesculapii soror Hygiaeae utraque in arte medica, qua a patre imbuta est, celebris virago.
- c) Phillirides: id est Chiron patre Saturno, matre

Vult nisi fors magnos, laedere sponte Deos.
Jactet quisque suaes, per me licet, arma, vel artes
Rarus, qui socios jactat in arte Deos.
Interea si quis velles certamen inire,
Tenta fortunam Tu experire Tuam.
Palladium (a) Diomes (b) tentando Vellera (c)
Iason (d)

Phyllira, a qua Phyllirides dictus, progenitus, hic ubi prius adolevit, in silvas se se contulit, ibique herbarum vires edoctus celeberrimus evasit medicus, post mortem unanimi Deorum consensu in coelum translatus sagittarii signum in Zodiaco efficit.

- a) Palladium: Palladis simulacrum in arce Trojana diu servatum, quod eo tempore, quo arx et templum Minervae aedificabatur de coelo cecidisse fertur, atque in templo nondum tecto, locum sibi delegisse quae, res cum omnium admirationem moveret, ab Apolline responsum est, Urbem tamdiu fore incolumem, quamdiu statua illa intra moenia servaretur. Hoc simulacrum
- b) Diomedes: Rex Aetoliae Tydei et Delphiles filius homo audax, cui in bello Trojano Una et Ulyssi negotium commissum est: ut per cloacas in Urbem irumperet, et fatale simulacrum auferrent, abstulit, quo facto nullo labore Troja capta est.
- c) Vellera: hoc est pellis arietis, quo Phryxus ab insidiis Novercae sibi male metuens per Pontum transvectus ad Aetam Colchocorum Regem confugit, ibidem Iovi immolavit, Pellem seu Vellus a colore aureo aureum dictum in Luco Marti sacro suspendit, adhibitis ad custodiam tauris naribus ignem vomentibus. Hoc vellus
- d) Iason: Aesonis Thessaliae regis ex Alcimede filius generosi animi, et ad omnia magna natus adoles-

Tentando bravium miles ab hoste tulit.
Nobile tentamen, sed res est plena pericli,
Et nimium tristis exitus esse solet.
Pallada (a) quae doctam virgo tentavit Arach-
ne, (b)
Infelixque Tibi Marsya (c) testis erit.
Cuncta ferunt Superi, non possunt ferre super-
bos,
Disce Diis igitur cedere, tutus eris.
Utilis ars populo, morbos dum pellit atroces,
Et domat appositis atra venena modis.
Utilis ars cunctis, soli damnabilis orco,
Haec minuit censum Pluto (d) severe Tuum.
Terminus humanae (veteres sed deme Parentes)

cens navalem expeditionem in insulam Calchos spec-
piens occisis custodibus abstulit, et in patriam gloriose
reversus est.

- a) *Pallas*: unius Iovis filia sapientiae Dea, lanificii
inventrix, et praeses, quantumvis autem hac in arte
praestaret *Pallas*: tamen
- b) *Arachne*: Puella Lydia lanificii peritissima in
contentionem cum Dea venire ausit, ast magno suo
malo, illius enim opus Dea rupit et radio, quem ma-
nu tenebat — — — frontem percussit *Arachnes*, quae
indignata se suspendit, cujus miserta Dea in araneam
commutavit, cui, — — — vive quidem, pendeta-
men improba, dixit.
- c) *Marsya*: Tibicen artis suae jactans et adeo teme-
rarius: ut cum Apolline de Musica certare non dubi-
taverit, sed infelici cum successu, a Deo enim vic-
tus et excoriatus in flumen sui nominis mutatus est.
- d) *Pluto*: Saturni et opis filius Frater Jovis et Nep-
tuni quibus, cum de regno sortitus *Inferos* obtinuit.

Terminus aetatis lustra bis octo fuit. (a)
 Longior est vitae, nunc limes longior aevi,
 Excedit metam, vis medicata, suam.
 Saecula defluxis vos jungitis altera soecis,
 Et ducit longas lenta senecta moras.
 Nec tamen haec magicis fas est producere succis,
 Thessalis (b) in socero, quis nurus usa fuit,
 Nec puto Vos magno vetulum quo coxit ahoeno.
 Nec de Circaeis (c) hos rapuisse cadis.
 Sed duce Naturâ, naturae viribus usi,
 Haec facitis Medici! gens veneranda, Viri.
 Ast haec parva forent - animas e ducitis Orco.
 Iure quoque Medicos dicere semideos.
 Regna tenet Dives (d) propriis viduata colonis,

a) *Lustra bis octo*: idest 80 anni. allusio fit ad illud Vatis:

Dies annorum nostrorum in ipsis septuaginta anni, si autem in potentantibus octoginta anni, et amplius eorum labor et dolor. Psal. LXXXIX. v. 10.

b) *Thessalis*: proprie Medea Aetae colchorum Regis filia, et Jasonis Thessalis, quam Secum ex expeditione colchica attulit, uxor, Haec Aesonem Jasonis Patrem senio confectum veneficiis quorum peritissima fuit, in pristinum Juventutis florem restituit.

c) *Circe*: solis et Perses Nymphae filia Sarmatarum Regis uxor, quo veneno sublato, regnoque per scelus pacto, cum crudelius imperaret ab incolis pulsa in Italiam venit, et in monte circaeio tunc Insula circa campaniam sedem sibi delegit, haec homines ad se venientes carminibus et veneficiis sicut et Ulyssis socios in varias bestias mutabat.

d) *Dives*: idem qui Pluto, a divitiis, quas apud Inferos possidere creditur sic dictus.

Iamque Charon (a) paucos, quos rate ducat,
habet.

Heu! quoties Fratri (b) conquestus Pluto fuisset.

Tempora si nunc, quae praeteriēre, forent,
In vos ipse suas torsisset, credo, sagittas.

Quas Zeus (c) in natum torsit, Apollo Tuum
Omnia dum penso, meritis dum confero Vestris,
Laudes deficiunt, et leve pondus habent.

Fine caret fateor ars haec quod vestra meretur,
Dignaue nulla tulit praemia, nulla feret,
Ipse tamen vobis, quoniam est propensa vo-
luntas,

Proposui metris gratificare meis.

Munera jam dedimus, aliis majora daturis,

Heu! pariunt parvas, parva roseta, rosas
Munera, gemmifero, sed non quae dantur in
Indo (d)

Nec quae purpurei volvit arena Tagi. (e)

a) **Charon**: Inferorum Portitor, cujus officium erat defunctorum animas per tria inferni flumina Acheronta, Stiga, et Cocytum ad aliam ripam transvehendi.

b) **Fratri**: hoc est Iovi, cui de Aesculapio quoque conquestus fuit, quod animas ab inferis reduceret, quem Iupiter sagittis transfodit.

c) **Zeus**: Iovis proprium nomen, sic dictus ἀπὸ τῆς Ζωῆς, quod animalibus vitam tribueret.

d) **Indus**: Maximus Indiae fluvius, qui 60. fluvios majores torrentes ultra centum in se exceptit, gemmis abundare dicitur.

e) **Tagus**: Lusitaniae fluvius aureas arenas sibi immixtas vehens.

Haec Samus (a) et sapidis haec volvit Amor-
rois (b) undis,
Flumina castaliis flumina grata choris.
Haec mea, si vobis levidensia dona placebunt,
Nil poterit votis gratius esse meis.
Vivite felices canos per Nestoris (c) annos,
Quos ut dent, magnis vota litabo Diis.
Vos pia sobrietas morbo defendat ab omni,
Vestra nec a vestra pendeat arte salus.

a) **Samus**: hodie Samusius unus ex maximis Transyl-
vaniae fluviis a salubri, quam potui exhibet aqua ce-
lebris, ad hunc fluvium sita est civitas Claudiopolis
totius Provinciae Metropolis.

b) **Amorrois**: maximus Transylvaniae fluvius, ho-
die Marusius, olim Marus, Morossus et Amorrois
dictus vid. Nicol. Olahum de Rebus Hung. L. 1. C.
XIV. §. 3. huic fluvio adjacet Civitas Agropolis: ubi
Poëta anno 1801. studiis initium fecit, et Humaniori-
bus, ut ajunt, operam navavit, quibus Claudiopoli
a. 1810. coronidem imposuit.

c) **Nestor**: Rex Pyli, qui cum quinquaginta Navi-
bus, quibus praerat ad bellum troianum venit, cum
tercentesimum ageret annum, consilii dexteritate, et
dulci eloquio nulli Secundus.

A d m o n i t i o.

Interpretatio pag. 10 sub Litera a et b, item c et d, dein
pag. 11. sub. a et b, : per paria legenda est ut nexus
historiae magis intelligatur, hic enim ex una littera in
alteram fit transitus et perfectus sensus non nisi in uno
pari habetur.

Faint, illegible text at the top of the page, possibly bleed-through from the reverse side.

Main body of faint, illegible text, showing signs of aging and wear.

UB WIEN

+AM470194508